

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

3. Ανακαλύπτω τη φωνή

Σκοπός: Εξερεύνηση των ιδιοτήτων του ήχου, σύγχρονες φωνητικές προσεγγίσεις και παραδείγματα από γραφικές παρτιτούρες.

Λέξεις Κλειδιά: Ήχος, ιδιότητες του ήχου, έκφραση, γραφική παρτιτούρα, γκλισσάντο, Λουτσιάνο Μπέριο, "Σεκουέντζα III "για γυναικεία φωνή, Τζωρτζ Κραμπ, "Αρχαίες φωνές παιδιών", τεχνικές φωνητικής εκτέλεσης.

Ο ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ

Ήχος.

Ο ήχος είναι μια μορφή ενέργειας. Είναι οι παλμικές δονήσεις που δημιουργούνται από ένα οποιοδήποτε σώμα, όταν τεθεί σε κίνηση, σε κραδασμό. Την κίνηση σε ένα σώμα που βρίσκεται σε αδράνεια, μπορεί να την προκαλέσει μια κρούση, μια νύξη (τσίμπημα), μια τριβή. Τα ηχητικά κύματα, που ξεκινούν από τους παλμούς του ηχογόνου σώματος και μεταδίδονται σφαιρικά προς όλες τις κατευθύνσεις, φτάνουν και προσκρούουν στη μεμβράνη του ακουστικού μας τυμπάνου και θέτουν σε ενέργεια το μηχανισμό της ακοής.

ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ

Οι ιδιότητες του ήχου χωρίζονται σε βασικές και δευτερεύουσες:

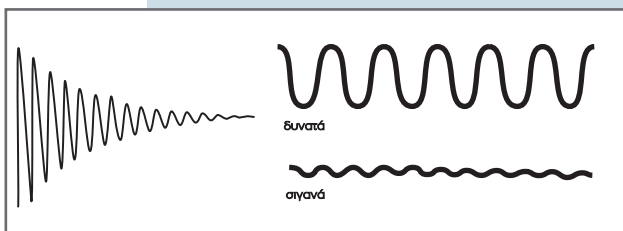
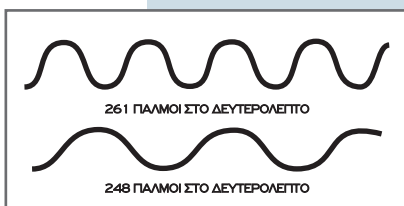
Βασικές ιδιότητες του ήχου.

Ύψος

Το ύψος είναι η ιδιότητα του ήχου που μας κάνει να ξεχωρίζουμε αν ένας ήχος είναι ψηλός (λεπτόφωνος) ή χαμηλός (βαθύφωνος). Το κάθε ηχογόνο σώμα, ανάλογα με το σχήμα του, το μέγεθος, τη μάζα του, το είδος του υλικού του, παράγει παλμούς που αντιστοιχούν σε έναν ήχο. Όταν ο αριθμός των παλμών σε ορισμένο κλάσμα χρόνου (συχνότητα) είναι μικρότερος, οι ήχοι που παράγονται είναι βαθύτεροι και όταν οι παλμοί στο ίδιο κλάσμα είναι περισσότεροι, οι ήχοι που παράγονται είναι οξύτεροι.

Ένταση

Ένταση είναι η δυναμική απόδοση της μουσικής και αποτελεί βασική ιδιότητα του ήχου. Όσο εντονότερη είναι η αιτία που θα προκαλέσει παλμούς σε ένα ηχογόνο σώμα, τόσο μεγαλύτερου πλάτους παλμούς θα παράγει αυτό. Έτσι ο παραγόμενος ήχος είναι εντονότερος.

ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

Δευτερεύουσες ιδιότητες του ήχου.

Χροιά (ηχώχρωμα).

Όλα τα χαρακτηριστικά που κάνουν ιδιαίτερο και αναγνωρίσιμο έναν ήχο αποτελούν τη χροιά του ήχου.

Διάρκεια.

Η διάρκεια του ήχου εξαρτάται από τη διάρκεια και την ένταση της αιτίας που τον προκαλεί.

Έκφραση

Ο συνδυασμός όλων αυτών των ηχητικών παραμέτρων, που γνωρίσαμε, μπορεί να κάνει τους ήχους να αποδοθούν με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους. Έτσι, μπορούν να εκφράσουν πολλά και διαφορετικά πράγματα όπως εικόνες, συναισθήματα και διάφορες καταστάσεις. Μικρές διαφοροποιήσεις σε μία από τις παραμέτρους του ήχου μπορούν να αλλάξουν εντελώς αυτό που εκφράζει ένα μουσικό κομμάτι.

Λουτσιάνο Μπέριο, συνθέτης. (Luciano Berio, Ιταλός, 1925-2003). Ήταν πρωτοπόρος σε πειραματισμούς στην Ηλεκτρονική Μουσική και στην ανάπτυξη της τεχνικής κολάζ (collage), δανειζόμενος αποσπάσματα από άλλους συνθέτες ή μιμούμενος τα χαρακτηριστικά του ύφους τους.

Σεκουέντζα III για γυναικεία φωνή (Sequenza III) (1965).

Ο Μπέριο έγραψε μια σειρά από πρωτότυπα έργα με τον τίτλο Sequenza: π.χ. η πρώτη Σεκουέντζα (Sequenza I) γράφτηκε το 1958 για φλάουτο και η τελευταία, η δέκατη τέταρτη, το 2002, για βιολοντσέλο. Σ' αυτά τα έργα ο συνθέτης χρησιμοποιεί όλες τις δυνατότητες του κάθε οργάνου/φωνής. Η Σεκουέντζα III είναι γραμμένη για γυναικεία φωνή και είναι βασισμένη στο πιο κάτω ποίημα:

Give me a few words, for a woman to sing, a truth allowing us, to build a house, before night comes.

Κάθε λέξη του ποιήματος είναι για το συνθέτη ένας ξεχωριστός ήχος. Μπορεί να ακούγεται ολόκληρη ή να σπάζει σε συλλαβές, ακόμα και σε γράμματα.

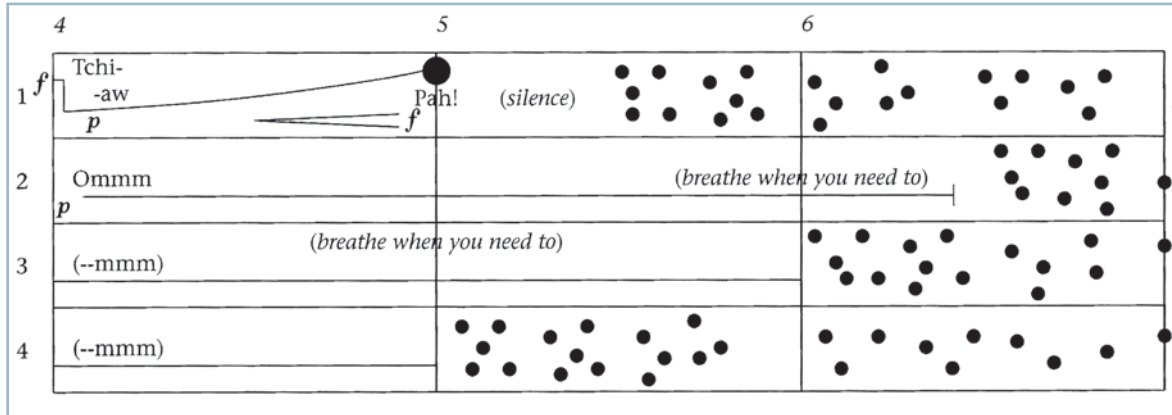
ΑΚΡΟΑΣΗ (α) Ενώ ακούτε την αρχή της «Σεκουέντζα III για γυναικεία φωνή» του Λουτσιάνο Μπέριο, να παρακολουθείτε την πιο κάτω γραφική παρτιτούρα του έργου. (β) Να απαντήσετε τις σχετικές ερωτήσεις στο «Τετράδιο Εργασιών».

The image shows a musical score for Luciano Berio's 'Sequenza III' for voice. The score is written on a staff with notes and rests. Below the staff, the lyrics are written in a stylized font, with phonetic annotations in parentheses. The lyrics are: 'Give me a few words, for a woman to sing, a truth allowing us, to build a house, before night comes.' The phonetic annotations are: (g) (i) (v) (e) (w) (o) (r) (d) (s) (f) (o) (r) (a) (w) (o) (m) (a) (n) (t) (o) (s) (i) (n) (g) (a) (t) (r) (u) (t) (h) (a) (l) (l) (o) (w) (i) (n) (g) (u) (s) (t) (o) (b) (u) (i) (l) (d) (a) (h) (o) (u) (s) (e) (b) (e) (f) (o) (r) (n) (i) (g) (h) (t) (c) (o) (m) (e) (s) (.)

Παραδείγματα από Γραφικές Παρτιτούρες Σύγχρονης Μουσικής

Πιο κάτω, σας δίνονται παραδείγματα από γραφικές παρτιτούρες σύγχρονης μουσικής. Προσέξτε τους διάφορους τρόπους που οι συνθέτες δίνουν οδηγίες για την εκτέλεσή τους.

A. Στηβ Μπλοκ (Steve Block, 1952): Γραφική Παρτιτούρα

B. Ιάννης Ξενάκης (Έλληνας, 1922-2001) "Μεταστάσεις"

Μέρος της γραφικής παρτιτούρας που δείχνει τα γκλισσάντι στα έγχορδα.

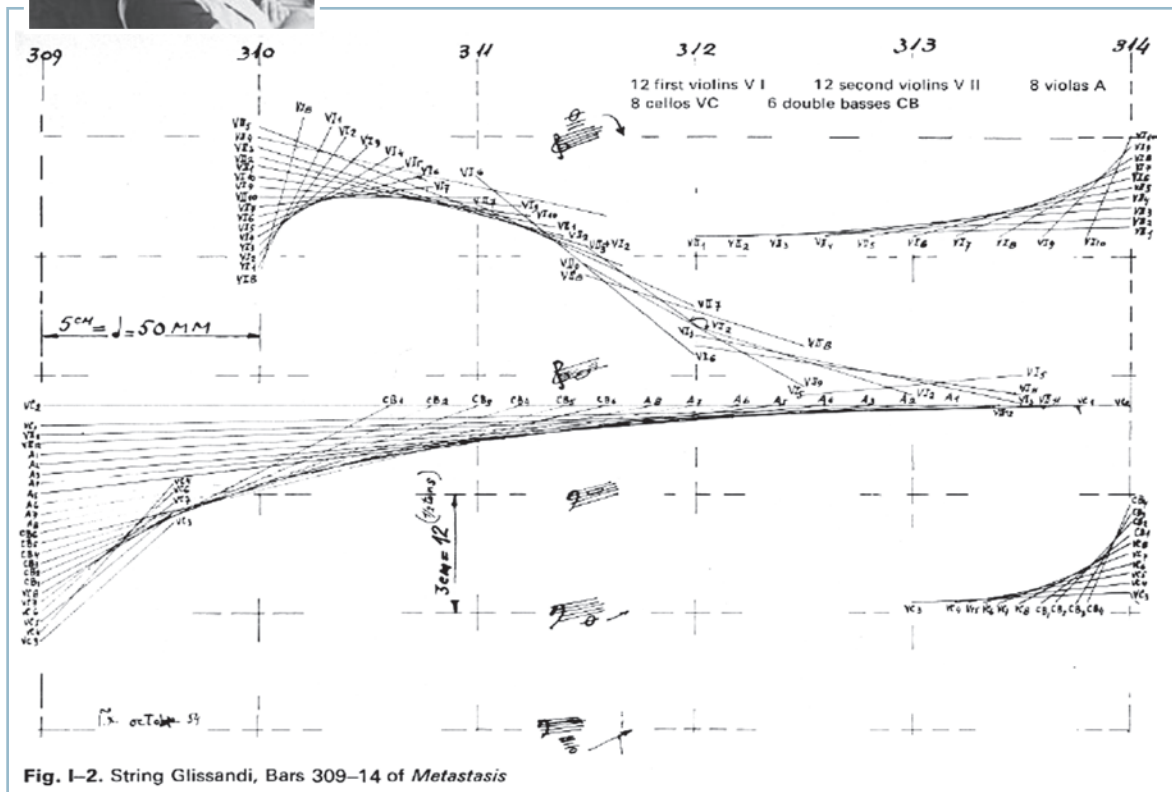
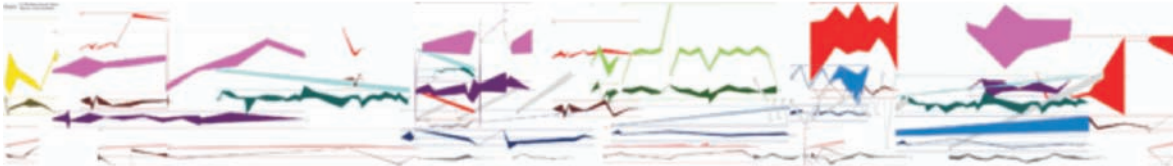

Fig. I-2. String Glissandi, Bars 309-14 of *Metastasis*

ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

Γ. Χανς Κρίστοφ Στάινερ (Hans-Christoph Steiner): "Μοναξιά"

Εκτέλεση φωνητικής παρτιτούρας.

Να χωριστείτε σε ομάδες και να εκτελέσετε την πιο κάτω φωνητική παρτιτούρα. Έπειτα να την παρουσιάσετε στην υπόλοιπη τάξη:

"Μεγάλης και μικρής διάρκειας ήχοι - Σιγανοί και δυνατοί ήχοι" (γραφική παρτιτούρα, βασισμένη σε μια ιδέα των Steve Block και Clive Kempton) Άντρα Χατζηγεωργίου-Λυμπουρή				
1	2	3	4	5
1. (σιωπή)	(σιωπή)	Οοοοοο	(σιωπή)	Αααααα
2. (σιωπή)	(σιωπή)	Οοοοοο	(σιωπή)	πστ πστ ρ πστ
3. (σιωπή)	Ηηηηηη		(σιωπή)	πστ ρ
4. ρ	Ααααααα	(σιωπή)	(σιωπή)	πστ πστ ρ πστ

<p>πστ f</p> <p>Σοσσ</p> <p>1. ρ</p>	Sub. ρ Μιάου---	1	2	3	Χα!
<p>πστ f</p> <p>Σοσσ</p> <p>2. ρ</p>	Sub. ρ Μιάου---	1	2	3	Χα!
<p>πστ f</p> <p>Σοσσ</p> <p>3. ρ</p>	Sub. ρ Μιάου---	1	2	3	Χα!
<p>πστ f</p> <p>Σοσσ</p> <p>4. ρ</p>	Sub. ρ Μιάου---	1	2	3	Χα!

3. Ακουστική αναγνώριση ιδιοτήτων του ήχου και τεχνικών εκτέλεσης.

Ενώ ακούτε απόσπασμα από το έργο "Αρχαίες Φωνές Παιδιών" (Ancient Voices of Children) του Τζωρτζ Κραμπ (George Crumb), να εργαστείτε στο Τετράδιο Εργασιών, για να αναγνωρίσετε διάφορες τεχνικές εκτέλεσης.

ΑΚΡΟΑΣΗ Απόσπασμα από το έργο "Αρχαίες Φωνές Παιδιών" (Ancient Voices of Children). Συνθέτης: Τζωρτζ Κραμπ (George Crumb, 1929).

Το έργο. Γράφτηκε το 1970 και είναι βασισμένο σε ποίηση του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα. Ο Κραμπ χρησιμοποιεί μουσικές εικόνες που υποβάλλει η ποίηση του Λόρκα, αναφορικά με τη ζωή, το θάνατο, τον έρωτα, το άρωμα της γης, τους ήχους του ανέμου και της θάλασσας.

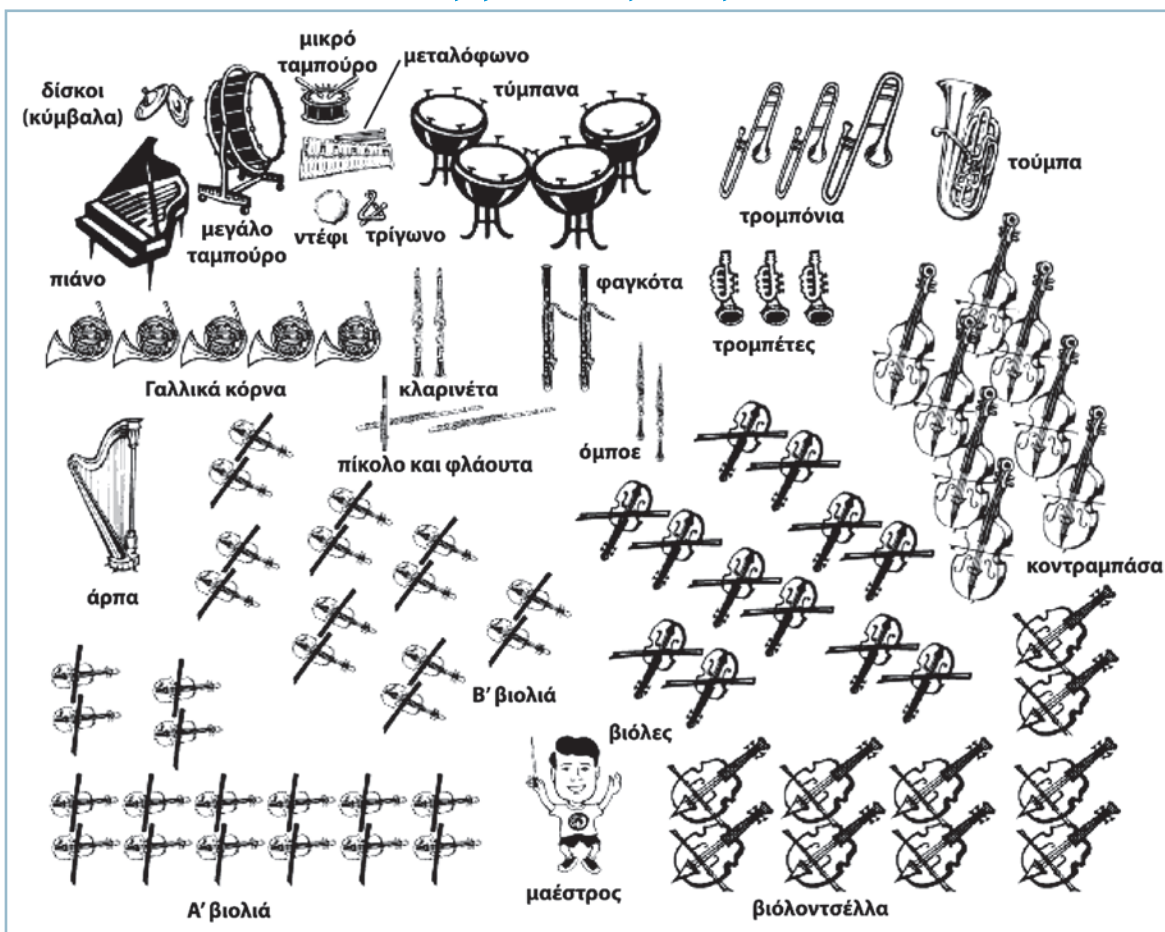
Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

4. Τα χρώματα των ήχων

Σκοπός: Εξοικείωση με τον ήχο των κατηγοριών των οργάνων της Συμφωνικής Ορχήστρας.

Λέξεις Κλειδιά: Συμφωνική ορχήστρα, έγχορδα, χορδόφωνα, πνευστά, αερόφωνα, κρουστά, ιδιόφωνα, Μπέντζαμιν Μπρίττεν, "Οδηγός στην ορχήστρα για νέους".

Η Συμφωνική Ορχήστρα

Συμφωνική Ορχήστρα. Μικτό σώμα το οποίο συγκροτούν 50 ή και περισσότεροι εκτελεστές διαφόρων συγκεκριμένων ομάδων μουσικών οργάνων. Οι μεγαλύτερες ορχήστρες μπορεί να πλησιάζουν και τα 100 όργανα.

Η Συμφωνική Ορχήστρα χωρίζεται ανάλογα με τον τρόπο εκτέλεσης σε τρεις κατηγορίες μουσικών οργάνων:

- **(τοξωτά) έγχορδα:** τα έγχορδα που παίζονται με δοξάρι.
- **Πνευστά:** τα αερόφωνα, τα οποία διακρίνονται επιπλέον με βάση το αρχικό υλικό κατασκευής, σε ξύλινα και χάλκινα.
- **Κρουστά:** Τα περισσότερα είναι ιδιόφωνα (κρουστά χωρίς μεμβράνη) και μεμβρανόφωνα. Διακρίνονται σε όργανα συγκεκριμένου και σε όργανα μη συγκεκριμένου τονικού ύψους.

Έγχορδα (χορδόφωνα)

Είναι τα όργανα των οποίων ο ήχος παράγεται από τις παλμικές δονήσεις μιας ή περισσότερων χορδών, που είναι τεντωμένες πάνω σ' ένα πηξίο. Όταν αναφερόμαστε στα έγχορδα της ορχήστρας, εννοούμε την οικογένεια του βιολιού (βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο, κόντρα-μπάσο).

Πνευστά (αερόφωνα)

Λειτουργούν με το φύσημα, την εκπνοή του αέρα από τους ανθρώπινους πνεύμονες. Όμως στην παραγωγή του ήχου παίζουν βασικό ρόλο τα χείλη. Τα πνευστά της ορχήστρας χωρίζονται σε δύο οικογένειες ανάλογα με τον τρόπο παραγωγής του ήχου: στα ξύλινα και στα χάλκινα. Οι όροι 'ξύλινα' και 'χάλκινα' επεκράτησαν στις μέρες μας, αν και δεν αντιστοιχούν πάντα στο υλικό από το οποίο κατασκευάζεται το όργανο.

Ξύλινα: Ονομάζονται ξύλινα όχι απαραίτητα επειδή είναι φτιαγμένα από ξύλο, αλλά κυρίως επειδή είτε παλαιότερα κατασκευάζονταν από ξύλο (π.χ. φλάουτο) είτε επειδή ο ήχος τους συγγενεύει με τον ήχο των ξύλινων πνευστών. Πολλά από τα ξύλινα πνευστά σήμερα είναι φτιαγμένα από μπρούντζο, ασήμι, εβονίτη ή και πλαστικό. Χωρίζονται στις εξής κατηγορίες, ανάλογα με τον τρόπο παραγωγής του ήχου:

Με απλό περιστόμιο: Φλάουτο και πίκολο,

Με μονή γλωττίδα: κλαρινέτο, μπάσο κλαρινέτο, σαξόφωνο.

Με διπλή γλωττίδα: όμποε και αγγλικό κόρνο (κορ ανγκλέ), φαγκότο και κόντρα φαγκότο.

Χάλκινα: Τρομπέτα, τρομπόνι, κόρνο, τούμπα. Είναι πνευστά όργανα που αρχικά κατασκευάζονταν από μπρούντζο, ενώ σήμερα κατασκευάζονται και από άλλα μέταλλα. Η ομάδα των χάλκινων πνευστών στην συμφωνική ορχήστρα αποτελείται συνήθως από 4 κόρνα, 3 τρομπέτες, 3 τρομπόνια και 1 τούμπα.

Κρουστά

Τα όργανα που παίζονται με κρούση, με κτύπημα. Ηχούν, όταν τα κτυπήσει κανείς είτε με το χέρι είτε με ειδικό κρουστικό μέσο, όπως π.χ. είναι οι "μπαγκέτες", με τις οποίες παίζεται το τύμπανο.

ΑΚΡΟΑΣΗ Να ακούσετε προσεκτικά την αρχή του έργου "Οδηγός στην ορχήστρα για νέους" του Μπέντζαμιν Μπρίττεν (Benjamin Britten) και να συμπληρώσετε τον οδηγό ακρόασης στο "Τετράδιο του Μαθητή".

Μπέντζαμιν Μπρίττεν (Benjamin Britten, 1913-1976)

Άγγλος συνθέτης, εκτελεστής βιόλας, πιανίστας, μαέστρος. Ο Μπέντζαμιν Μπρίττεν ξεκίνησε μαθήματα πιάνου στα 7 του χρόνια. Σπούδασε μουσική στη Βασιλική Μουσική Ακαδημία του Λονδίνου. Από το 1939-1942 πήγε στον Καναδά και στις Η.Π.Α. Το 1947 ίδρυσε την Ομάδα Αγγλικής Όπερας (English Opera Group) και το 1948 το Φεστιβάλ του Ώλντεμποουργκ.

Οδηγός στην ορχήστρα για νέους, έργο 34

Συνθέτης: Μπέντζαμιν Μπρίττεν (Benjamin Britten, Άγγλος, 1913-1976)

Το έργο γράφτηκε το 1946 με τον υπότιτλο "Παραλλαγές και Φούγκα σε ένα θέμα του Πέρσελ". Το βασικό θέμα είναι παρμένο από το έργο "Αμπτελάζαρ" (Abdelazar) του Χένρυ Πέρσελ (Henry Purcell, Άγγλος, 1659-1695). Αρχικά το έργο είχε γραφτεί για μια ταινία ντοκιμαντέρ με τίτλο "Τα όργανα της ορχήστρας" με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Λονδίνου υπό τη διεύθυνση του Σερ Μάλκολμ Σάρτζεντ (Sir Malcolm Sargent). Το έργο είναι αφιερωμένο "με στοργή στα παιδιά του Τζων και της Τζην Μωντ: το Χάμφρεϋ, την Πάμελα, την Καρολίν και τη Βιρτζίνια, για διαπαιδαγώγηση και διασκέδασή τους".

Το έργο αυτό είναι γραμμένο για:

Πίκολο, 2 φλάουτα, 2 όμποε, 2 κλαρινέτα, 2 φαγκότα,
4 κόρνα, 2 τρομπέτες, 3 τρομπόνια, τούμπα
κρουστά (τύμπανα, γκραν-κάσα, δίσκοι, ταμποурίνο, τρίγωνο, στρατιωτικό τύμπανο, «wood block», ξυλόφωνο, καστανιέτες, γκονγκ, και «whip»),
άρπα και έγχορδα (πρώτα και δεύτερα βιολιά, βιόλες, βιολοντσέλα και κοντραμπάσα).

Τραγούδι

Να τραγουδήσετε το πιο κάτω τραγούδι «Να η Ορχήστρα» (Θέμα Α από το έργο "Οδηγός στην Ορχήστρα για νέους" (Guide to the Orchestra) του Μπέντζαμιν Μπρίττεν (Benjamin Britten).

Να η Ορχήστρα

Απόδοση στα Ελληνικά:
Μ. Σκορδή - Α. Χατζηγεωργίου - Λυμπουρή

Na η ορ - χή-στρα που παι-ζει στη σκη-νή: Ταέγ-χορ δα εί-ναι μπροστά,
4 πιο πί-σω είν' τα πνευστά, ξύ - λι-να, χάλ κι ναηχούν, τα τύ-μπα-να πως κτυπούν!
7 Μ'έγ-χορ - δα, πνευ-στά και μ'ό - λα τα κρου - στά ηορ - χή-στρα αρ-χι-νά.

ΕΝΟΡΧΗΣΤΡΩΣΗ Να γίνει εκτέλεση της πιο κάτω ενορχήστρωσης:

Να η Ορχήστρα

Ελληνικοί στίχοι
Μ. Σκορδή - Άντη Χατζηγεωργίου - Λυμπουρή

φωνή Na η ορ - χή-στρα που παι-ζει στη σκη-νή. Ταέγ χορδα είναι μπροστά, πιο πίσω είν' τα πνευστά, ξύλινα, χάλκινα ηχούν,
αυλοι
τριγωνο
6
φωνή τα τύ μπανα πως κτυπούν! Μ'έγ χορ δα, πνευ-στά και μ'ό λα τα κρου - στά ηορ - χή στρα αρ χι νά. —
6
αυλοι
6
τριγωνο

ΡΥΘΜΟΣ, ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ

Εκτέλεση

Να τραγουδήσετε σε δίφωνο κανόνα δύο μελωδίες, όποιες θέλετε, από τον πιο κάτω γερμανικό κανόνα "Η ορχήστρα".

Η Ορχήστρα

Γερμανικός κανόνας
Απόδοση στα Ελληνικά: Μάρω Σκορδή

1.

5 Βιο - λιά τρα - γου - δού - νε, γλυ - κά - πώς - η - χού - νε, βιο -

9 λιά τρα - γου - δού - νε γλυ - κά - πώς - η - χούν. Και

13 τα κλα - ρί - να τα κλα - ρί - να ντού - α, ντού - α, ντού - α τι γλυ - κά. Και

17 τα κλα - ρί - να, τα κλα - ρί - να, ντού - α, ντού - α, γλυ - κά. Οι τρο -

21 μπέ - τες σαλ - πί - ζουν τα - ρα - τα - τα τα - ρα - τα - τα τα τα τα. Τα τα - ρα - τα. Οι τρο -

25 μπέ - τες σαλ - πί - ζουν τα - ρα - τα - τα τα - ρα - τα - τα τα τα τα τα. Τα

33 κόρ - να μας αγ - γί - ζουν την ψυ - χή, τα κόρ - να την ψυ - χή. Τα

37 τύ - μπα - νασα - νά - λα - φρα παί - ζουν δυο ή - χους μπουμ -

μπουμ, μπουμ - μπουμ, μπουμ, μπουμ, μπουμ, μπουμ, μπουμ,

2.

3.

4.

5.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ

1 α. Επιμένω μουσικά

1 β. Επιμένω μουσικά

2 α. Μουσικές σε πέντε τόνους

2 β. Μουσικές σε πέντε τόνους

3. Ανεβαίνω τη σκάλα

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ 1 α. Επιμένω μουσικά

Σκοπός: Γνωριμία με το ρυθμικό και μελωδικό οστινάτο.

Λέξεις Κλειδιά: οστινάτο, Ζωρζ Μπιζέ, Καριγιόν, Σουίτα "Αρλεζιάνα", γαλλικό κόρνο.

Οστινάτο σε υφάσματα

Εκτέλεση

Ngang Maduar Malumb της φυλής Πούνου της Νότιας Γκαμπόν.

Ο αρχηγός του χορού καλεί του χορευτές να ετοιμαστούν βάφοντας τελετουργικά τα πρόσωπά τους και φορώντας τις μάσκες και τις στολές τους κ.τ.λ. Είναι χαρακτηρισικά τα ακόλουθα δύο οστινάτι: το ρυθμικό με παλαμάκια στα χέρια και το μελωδικό στη φωνή.

(α) Να κτυπήσετε μερικές φορές το πιο κάτω ρυθμικό οστινάτο:

(β) Ενώ κτυπάτε το ρυθμικό οστινάτο να προσθέσετε με την καθοδήγηση του καθηγητή σας το μελωδικό οστινάτο "Ναγκ Ματουάρ Μαλούμπ" (Ngang Maduar Malumb).

Ngang Ma douar Ma - lu - mb

Ξύλινη μάσκα της φυλής Πούνου της Νότιας Γκαμπόν

Ο βασιλιάς των λιονταριών (The Lion King).

Κινηματογραφική μουσική ταινία του Walt Disney με κινούμενα σχέδια, παραγωγής του 1994. Η παραγωγή έγινε στα στούντιο του Walt Disney στην Καλιφόρνια και στο Orlando στη Φλόριντα. Η ταινία είχε τεράστια επιτυχία παγκόσμια, με κέρδος 783 εκατομμύρια δολάρια. Πήρε πολλά βραβεία ανάμεσα στα οποία το Βραβείο 'Academy Award' για τη μουσική της και το "Golden Globe Award" ως η καλύτερη κινηματογραφική ταινία του 1994. Τα τραγούδια γράφτηκαν από το συνθέτη Elton John και οι στίχοι από τον Tim Rice, ενώ η μουσική της ταινίας ανήκει στο Hans Zimmer.

Υπόθεση. Η ιστορία εκτυλίσσεται στο βασίλειο των ζώων στην Αφρική. Βασιλιάς των ζώων είναι το λιοντάρι, ο Μουφάσα. Η γέννηση του Σίμπα στερεί από το θείο του Σκαρ, την ελπίδα να γίνει βασιλιάς των λιονταριών. Σε συνεργασία με τις ύαινες ο Σκαρ σκοτώνει το βασιλιά Μουφάσα, αναγκάζει το μικρό πρίγκιπα να φύγει από το βασίλειο και αρπάζει το θρόνο. Έπειτα από χρόνια ο Σίμπα επιστρέφει και διεκδικεί τα προνόμιά του.

Τραγούδι

Να τραγουδήσετε το πιο κάτω τραγούδι 'The lion sleeps tonight' από το μουσικό έργο 'Ο βασιλιάς των λιονταριών' (Lion King). Να συνοδεύσετε το τραγούδι σας με κίνηση και με το φωνητικό οσινάτο 'Wimoweh' (Mbmube).

The lion sleeps tonight Wimoweh (Mbmube)

Στίχοι και Επεξεργασία:
George David Weiss,
Hugo Peretti, Luigi Creatore

Musical notation for the first line of the song. The melody is in G major (one flat) and 4/4 time. The lyrics are: Wim - o-weh, o-wim - o-weh, o - wim - o-weh, o-wim - o-weh, o -

Musical notation for the second line of the song. The melody continues with a triplet of eighth notes. The lyrics are: wim - o-weh, o-wim - o-weh, o - wim - o-weh, o-wim - o-weh. The piece ends with a double bar line and the word 'Fine'.

Musical notation for the third line of the song. The melody features a mix of eighth and quarter notes. The lyrics are: 1.In the jun - gle, the might - y jun - gle, the li-on sleeps to-night. ____
2.Near the vil - lage, the peace-ful vil - lage, the li-on sleeps to-night. ____
3.Hush, my dar - ling, don't fear my dar - ling, the li-on sleeps to-night. ____

Musical notation for the fourth line of the song. The melody concludes with a final cadence. The lyrics are: In the jun - gle, the qui - et jun - gle, the li-on sleeps to-night. ____
Near the vil - lage, the qui - et vil - lage, the li-on sleeps to-night. ____
Hush, my dar - ling, don't fear my dar - ling, the li-on sleeps to-night. ____

ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ

Σημείωση: Το τραγούδι "The lion sleeps tonight" ηχογραφήθηκε για πρώτη φορά το 1939 από το Νοτιοαφρικανό τραγουδοποιό Solomon Linda. Ανακάλεσε στη μνήμη του ένα επεισόδιο της παιδικής του ηλικίας, όπου τραγουδούσε το παραδοσιακό αυτό τραγούδι (The lion sleeps tonight), για να διώχνει τα λιοντάρια μακριά από τα ζώα που έβοσκαν. Ο Peter Seeger και οι Weavers άρχισαν να εκτελούν το τραγούδι στη δεκαετία του 1950. Το ποπ γκρουπ με την ονομασία "The Tokens" έκανε το τραγούδι Νο 1 επιτυχία το 1961. **Mbube** (προφέρεται MM-booh-beh) και σημαίνει 'λιοντάρι' στη γλώσσα των Zulu. Η λέξη uyimbube στην πρωτότυπη ηχογράφηση ερμηνεύτηκε ως ah-wimoweη από τους αγγλόφωνους μουσικούς.

ΑΚΡΟΑΣΗ 1 "Καριγιόν" (Carillon) από τη Σουίτα Αρ. 1 "Αρλεζιάνα" (L' Arlessienne)

Συνθέτης: Ζωρζ Μπιζέ (Georges Bizet, 1838 - 1875). Γάλλος συνθέτης και πιανίστας (από τους τρεις καλύτερους πιανίστες της εποχής του) της ρομαντικής εποχής. Είναι περισσότερο γνωστός για την όπερά του "Κάρμεν".

Σουίτα "Αρλεζιάνα". Ο Μπιζέ έγραψε το έργο, το 1872, ως επένδυση στο ομώνυμο θεατρικό έργο του Αλφόνσου Ντωντέ (Alphonse Daudet). Στη μουσική του χρησιμοποίησε λαϊκές μελωδίες της Προβηγγίας αφού η πόλη Arles βρίσκεται στη Προβηγγία. Το έργο αναφέρεται στην αγάπη ενός γεωργού, του Φρεντερίκ, για ένα κορίτσι από την Αρλ. Η μητέρα του όμως τον πείθει να παντρευτεί μια άλλη κοπέλα και τελικά, από την απελπισία του ο Φρεντερίκ σκοτώνεται πέφτοντας από τη στέγη του σπιτιού του.

Καριγιόν. Είναι το τέταρτο μέρος από τη σουίτα "Αρλεζιάνα" Αρ. 1. Το καριγιόν είναι ένα μου-

Ακρόαση

Ενώ ακούτε την "Καριγιόν" (Carillon) από τη Σουίτα Αρ. 1 "Αρλεζιάνα" (L' Arlessienne) του Ζωρζ Μπιζέ (Georges Bizet) (Γάλλος, 1838-1875), να συμπληρώνετε τις πιο κάτω προτάσεις.

οστινάτο

A

B

α. Ακούγονται οι καμπάνες από τα ..... (χάλκινο πνευστό), άρπα, δεύτερα βιολιά και βιόλες.

- β. Οι καμπάνες εκτελούν ένα μελωδικό .....
- γ. Πάνω από τη μελωδία των καμπάνων ακούγεται μια άλλη χαρούμενη μελωδία (θέμα Α) στα ..... Είναι ένας χορός των χωρικών.
- δ. Οι καμπάνες σταματούν. Ακούγεται μια λυπητερή μελωδία (θέμα Β) (ξύλινα πνευστά και έγχορδα).
- ε. Αρχίζουν να ακούγονται, πάλι, οι καμπάνες.

Γαλλικό κόρνο (κέρας)

Χάλκινο πνευστό όργανο που έχει ένα μακρύ κωνικό σωλήνα (11 πόδια μήκος) και τρεις βαλβίδες. Το σύγχρονο κόρνο είναι ένας σπειροειδής σωλήνας μήκους μεγαλύτερου των 11 ποδών. Στο ένα του άκρο έχει άνοιγμα διαμέτρου $\frac{1}{4}$ της ίντσας, αλλά βαθμιαία διευρύνεται και καταλήγει σε πλατειά καμπάνα διαμέτρου 11,14 ιντσών. Το επιστόμιό του είναι σε σχήμα κώνου. Το ηχόχρωμά του είναι ζεστό, πλούσιο αλλά και κάπως σκοτεινό. Στη συμφωνική ορχήστρα, συνήθως, υπάρχουν τέσσερα κόρνα. Το κόρνο είναι από τα παλαιότερα πρωτόγονα όργανα. Προήλθε από το κυνηγετικό ή ταχυδρομικό κέρας (κέρατο ζώου), το οποίο χρησιμοποιείτο, κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα, για να ειδοποιεί για την άφιξη ή την αναχώρηση του ταχυδρόμου και για τη μετάδοση μηνυμάτων. Σήμερα τα ταχυδρομεία (στην Ελλάδα, στην Κύπρο και σε άλλες χώρες) έχουν το ταχυδρομικό κέρας, ως σήμα τους.

Καριγιόν

Μουσικό όργανο που αποτελείται από ένα σύστημα (σετ) από τουλάχιστον 23 εκκλησιαστικές καμπάνες με γλωσσίδα στο εξωτερικό τους μέρος και λειτουργούν μέσω ενός ηλεκτροφόρου οργάνου με πεντάλ. Τα γλωσσίδα - που λειτουργούν αυτόματα με μηχανικά μέσα ή και με το χέρι - με πλήκτρα χτυπούν στα εξωτερικά τους τοιχώματα μια σειρά από μικρές καμπάνες. Οι καμπάνες αυτές είναι ρυθμισμένες, ώστε να παράγουν μια πλήρη χρωματική κλίμακα και να επιτυγχάνουν έτσι την εκτέλεση απλών μελωδιών. Το καριγιόν υπάρχει και ως μικρό φορητό όργανο αλλά τα μεγάλα και ονομαστά καριγιόν είναι χτιστά όργανα που τοποθετούνται σε μεγάλα δημόσια κτίρια, όπως δημαρχεία, καθεδρικούς ναούς κ.λπ.

Το καριγιόν είναι το πιο βαρύ μουσικό όργανο: το συνολικό βάρος των καμπάνων (στα μεγάλα καριγιόν) μπορεί να φτάσει μέχρι και τους 100 τόνους.

Palacio Nacional
de Mafra στην
Πορτογαλία

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ: ΥΦΑΙΝΩ ΜΟΥΣΙΚΗ 1 β. Επιμένω μουσικά

Σκοπός: Απόκτηση περισσότερων εμπειριών στη χρήση ρυθμικού και μελωδικού οστινάτο. Γνωριμία με τον κανόνα.

Λέξεις Κλειδιά: Κανόνας, Μάικλ Νάυμαν, Songs of Tony, χάλκινα πνευστά, κουαρτέτο σαξοφώνων, σαξόφωνο, Βαγγέλης, "Η κατάκτηση του Παραδείσου", Μουσική Ποπ.

Κανόνας

Να τραγουδήσετε τον πιο κάτω κανόνα (μονόφωνο ή δίφωνο) και να τον συνοδεύσετε με φωνές ή/και μουσικά όργανα τάξης, χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε φράση του ως οστινάτο.

Έγια Μόλα (Row, row, row the boat)

Κανόνας
Απόδοση στα Ελληνικά:
Μαρία Κουτσουπίδου/Μάρω Σκορδί.

1. 2.
Ε - για μό - λα για, τρά - βα το κου - πί _____
5 3. 4.
ό - νει - ρο, ό - νει - ρο, ό - νει - ρο, ό - νει - ρο εί - ναι η ζω - ή _____

Τραγούδι

"Life is Life" του συγκροτήματος Opus.

(α) Να εκτελέσετε στα μουσικά σας όργανα τα πιο κάτω οστινάτι:

Οστινάτο 1

Οστινάτο 2

Οστινάτο 3